

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.121/2013/10. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2014. január hó 22. napján tartott tárgyalás** alapján meghozta és kihirdette a következő

Ítéletet:

A hivatali befolyással üzérkedés büntette és más bűncselekmény miatt **I. r. vádlott és társa** ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2013. január hó 14. napján kelt 15.B.1133/2009/39. számú ítéletét I.r. vádlottat érintően **megváltoztatja**.

A cselekményét az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző, a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntettének minősíti.

A büntetését 450 (négy százötven) napi tétel, 2.000,- (kettő ezer) forint napi összegű, összesen 900.000,- (kilenc száz ezer) forint pénzbüntetésre enyhíti.

A pénzbüntetést meg nem fizetés esetén 2.000,- (kettő ezer) forintonként kell egy napi fogházbüntetésre átváltoztatni.

Az elsőfokú ítéletnek I.r. vádlottat érintő bűnügyi költség megfizetésére kötelező rendelkezését akként változtatja meg, hogy a vádlott által fizetendő bűnügyi költség összegét 57.150,- (ötven hétezer-egyszázötven) forintra mérsékli, a fennmaradó 158.365,- (egyszázötvennyolcezer-három százhatvanöt) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I.r. vádlottal szemben helyben hagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A Fővárosi Törvényszék 2013. január hó 14. napján kelt 15.B.1133/2009/39. számú ítéletével I.r. vádlottat hivatali befolyással üzérkedés büntettében (1978. évi IV. törvény 256.§ (1) bek., (2) bek. b/ pontja), míg II.r. vádlottat hivatali vesztegetés büntettében (1978. évi IV. törvény 253.§ (1) bek.) mondta ki bűnösnek.

Ezért I.r. vádlottat tíz hónap börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását kettő évi próbaidőre felfüggesztette.

II.r. vádlottal szemben 350 napi tétel, 1000 forint napi összegű, azaz 350.000 forint végösszegű pénzbüntetést szabott ki.

Rendelkezett továbbá a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról és a bűnügyi költség viseléséről is.

Az elsőfokú ügydöntő határozatot az ügyész mindkét vádlott tekintetében tudomásul vette. Az ítélet ellen a vádlottak és védőik felmentésért jelentettek be fellebbezést.

A II.r. vádlott tekintetében - a terhelt és hozzájárulásával védője fellebbezésének visszavonásával - az elsőfokú ítélet 2013. október hó 17. napján jogerőre emelkedett.

Az I.r.vádlott védője írásban is részletesen indokolt fellebbezését fenntartotta.

Kifogásolta, hogy a nyomozás során többször kihallgatott II.r. vádlott, xy, pp és zz tanúk folytatólagos kihallgatásai előtt nem figyelmeztették a Be. 85. § (3) bekezdése szerint, s ennek hiányában vallomásuk a Be. 78. § (4) bekezdése értelmében törvénysértően beszerzett bizonyíték, amely nem vehető figyelembe. Hasonlóképpen nem lehet a bírósági eljárásban bizonyíték a zz által provokált, kompromittáló hangfelvétel sem.

Az I.r. vádlott esetében nem állapítható meg, hogy hivatalos személy befolyásolására hivatkozással fogadott volna el pénzt. Bár az adott bűncselekmény büntetési tétele nem változott, az elbíráláskori Btk. kedvezőbb az I.r. vádlott számára, mivel a minősítésnél eltérés van a régi Btk-hoz képest. Az elsőfokú ítélet nem határozta meg, hogy a vádlott miért tekintendő hivatalos személynek, ehhez támpontul csak annyi szolgál, hogy minisztériumban dolgozik.

Nem felel meg a valóságnak, hogy az I.r. vádlottnak minisztériumi munkahelye volt. I.r. vádlott sosem állította magáról, hogy minisztériumi alkalmazott, s az sem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy erre hivatkozott volna. Erre nézve II.r. vádlott nem tett nyilatkozatot, xy állítása szerint UU-től hallotta, aki ezt az állítást nem erősítette meg. A gyermekelhelyezés miatt a vádlottal ellenséges viszonyban álló pp tanú ellentmondásos vallomása és zz vallomása pedig aggályos.

A tényállás kétséget kizáróan nem bizonyított, ezért elsődlegesen az I.r. vádlott felmentését indítványozta.

Amennyiben az irányadó tényállásból a másodfokú bíróság a bűnösségre következtetne, úgy az új Btk. szerint az I.r. vádlott csak közhatalmi feladatot ellátó személynek minősül, ennek hiányában cselekményének minősítése a 2012. évi C. törvény 299. § (1) bekezdése szerinti befolyással üzérkedés büntetnének alapesete, amely kapcsán az egytől öt évig terjedő büntetési tételkerethez képest az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés törvénysértőnek nem tekinthető.

Indítványozta, hogy a hétéves időmúlásra figyelemmel alkalmazzon I.r. vádlottal szemben a bíróság ugyanolyan joghátrányt, mint II.r. vádlottnál, szabjon ki pénzbüntetést, amelyre az elbíráláskori Btk. enyhítő szakasza törvényes lehetőséget ad.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 213/2013/1. számú átiratában és képviselője a tárgyaláson a bejelentett fellebbezéseket alaptalannak tartotta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat túlnyomórészt megtartotta, a részleges megalapozatlanság részben a másodfokú bíróság által

felvett bizonyítással, részben az indokolásban szerepeltetett tények tényállásba átemelésével kiküszöbölhető.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét teljesítette és a másodfokú eljárásra irányadó, kiegészített tényállásból okszerűen következtetett az I.r. vádlott bűnösségére, akinek cselekményét törvényesen minősítette.

Az elsőfokú bíróság törvénysértően enyhe büntetést alkalmazott, amely azonban - a terhelt terhére bejelentett perorvoslat hiányában - a másodfokú eljárásban nem orvosolható.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A bejelentett védelmi perorvoslatok - más okból - alaposak.

A Fővárosi Ítéltábla a bejelentett fellebbezések alapján - a Be. 348. § (1) bekezdése szerint -I.r. vádlottat érintően, teljes körűen felülbírált a Fővárosi Törvényszék ítéletét és az azt megelőző eljárást.

Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tárgyalása során a perrendi szabályokat túlnyomórészt megtartotta.

A tárgyaláson kihallgatott személyekkel szemben a szükséges figyelmeztetések - zz tanú kivételével - elhangzottak, s az arra adott válaszok is rögzítésre kerültek. A vallomások közti eltérések feloldását a törvényszék szembesítéssel is megkísérelte.

A rendelkezésre álló nyomozati iratokból megállapíthatóan az eljárás nyomozati szakában első ízben történt tanúkihallgatásuk megkezdése előtt xy és pp tanúkat figyelmeztették valamennyi törvényben felsorolt - egyébként felesleges, rájuk nem vonatkozó - vallomástételi akadály és vallomás megtagadási ok mellett arra is, hogy önmagukat bűncselekmény elkövetésével nem kötelesek vádolni, továbbá igazmondási kötelezettségükre és a hamis vád, valamint a hamis tanúzás következményeire.

A Be. 85. § (3) bekezdésében írt figyelmeztetés yx-nél 2008. június 4-i (nyomozati iratok 97-105. oldal), míg pp-nál 2008. június 9-i (nyomozati iratok 121-129. oldal) kihallgatás során hiánytalanul megtörtént és a figyelmeztetésre adott válaszukat szó szerint jegyzőkönyvben rögzítették, amelyet oldalanként alá is írtak.

Ismételt kihallgatásuk előtt azonban (xy-nél: 2008. július 21., 2009. február 10. és június 9. napjain, pp-nál 2009. június 3. napján) csupán a hamis vád és hamis tanúzás következményeire, továbbá az önvádra kötelezés tilalmára oktatták ki őket. Ebből adódóan kioktatásuk nem terjedt ki igazmondási kötelezettségükre és arra sem, hogy a hamis tanúzást és a mentő körülmény elhallgatását elkövető tanúval szemben a törvény szabadságvesztést helyez kilátásba.

Nem osztotta a másodfokú bíróság a védői véleményt, amely a Fővárosi Ítéltábla eseti döntését párhuzamba állította a jelen ügyben elkövetett eljárási szabálysértéssel, amelyben az ügy áttétele után eljáró bíróság a tanúkat minden előzetes kioktatás nélkül hallgatta ki, valamint korábbi vallomásukat törvényi

előfeltételek hiányában használta fel, - amely másodfokon nem orvosolható felderítetlenséghez vezetett és hatályon kívül helyezést eredményezett. (1.Bf.225/2010/7. számú végzés)

Ugyancsak nem a védő által kifogásolt eljárási kérdésben foglalt állást az ítélőtábla az ügyész által hivatkozott határozatában, mivel abban a bíróság a rendőrségre telefonon bejelentést tevő személynél vizsgálta a figyelmeztetés hiányának következményeit. (3.Bf.58/2013/7. számú végzés)

A fenti tanúk nyomozati szakban történt kihallgatása idején hatályban volt Be. 85. § (3) bekezdése értelmében a kihallgatás elején tisztázni kell, hogy nincs-e a tanú vallomástételének akadálya (81-82. §). Ha a tanú vallomástételének nincs akadálya, figyelmeztetni kell arra, hogy köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani, továbbá, hogy a hamis tanúzást és a mentő körülmény elhallgatását a törvény szabadságvesztéssel rendeli büntetni. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát szó szerint kell jegyzőkönyvbe venni. A figyelmeztetés és a figyelmeztetésre adott válasz szó szerinti jegyzőkönyvezésének elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

A másodfokú eljárás idején hatályos Be. 85. § (3) bekezdése szerint a kihallgatás elején tisztázni kell, hogy nincs-e a tanú vallomástételének akadálya (81-82. §). Ha a tanú vallomástételének nincs akadálya, figyelmeztetni kell arra, hogy köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani, továbbá arra, hogy a hamis tanúzást és a tanúvallomás jogosulatlan megtagadását a törvény büntetni rendeli.

A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A figyelmeztetés és a figyelmeztetésre adott válasz jegyzőkönyvezésének elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

A figyelmeztetést illetően a törvény a fentiek szerint a mentő körülmény tekintetében változott, továbbá a jelenleg hatályos szabályozás szerint nem szükséges szó szerint jegyzőkönyvezni a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát.

Kifejezetten a nyomozati szakra vonatkozóan ad iránymutatást a 23/2003. (VI.24.) BM-IM együttes rendelet, amelynek 20. § (2) bekezdése szerint a tanú ismételt kihallgatása esetén folytatólagosan felvett jegyzőkönyvben csak a tanú nevét, a kihallgatás helyét, idejét, a Be. 85. § (3) bekezdésében meghatározott figyelmeztetést, az arra tett nyilatkozatot és a vallomást kell jegyzőkönyvbe foglalni. Ebből adódóan a tanú folytatólagos kihallgatásakor csupán annyi jegyzőkönyvi könnyítés van, hogy személyi adatainak újbóli rögzítése szükségtelen.

Az ítélőtábla álláspontja és gyakorlata szerint a tanúk folytatólagos kihallgatása előtti, a törvényben megkívánt teljes körű figyelmeztetés hiányában is xy és pp tanúk folytatólagos kihallgatásai alkalmával felvett vallomások - nem a Be. 78. § (4)

bekezdése értelmében - törvénysértően beszerzett bizonyítási eszközök, amelyek törvényes bizonyítékként figyelembe vehetők.

Az eljárás ugyanazon nyomozati, ügyészi, bírói szakában nincs olyan törvényi kötelezettség, amely szerint a már szabályosan figyelmeztetett feleket óránként, naponként vagy havonként ismét és ismét figyelmeztetni kellene. E figyelmeztetések a gyakorlatban akkor ismételhetők indokoltan, ha a vallomásokban a hatóság eltérést észlel.

A tárgyalási szakban ismeretlen helyen tartózkodó xy tanú kihallgatásakor rögzített nyomozati vallomásait az elsőfokú bíróság perrendszerűen tette (a Be. 296.§ (1) bekezdése alapján) felolvasással tárgyalás anyagává, pp tanút pedig a tárgyaláson részletesen kihallgatta és nyomozás során tett vallomásait is elétárta.

Ebből adódóan mindkettőjük rendőrségi kihallgatásakor felvett vallomásai is bizonyítékként értékelhetők és egyéb bizonyítási eszközökkel egybevethetők voltak.

A II.r. vádlottat gyanúsított ki hallgatása előtt 2008. június 9. napján tanúként már kihallgatták, amikor részesült mindazokban a figyelmeztetésekben, amelyet a törvény előír (nyomozati iratok 223-231. oldal).

Eljárási szabályt sértett azonban a törvényszék, amikor az ügyben feljelentőként szereplő zz magánnyomozót - titoktartási kötelezettségét figyelmen kívül hagyva - tanúként kihallgatta és vallomását annak ellenére felhasználta, hogy nevezettet az arra jogosult a titoktartás alól felmentette volna.

Az ügyben magánnyomozóként büntetőeljárást kezdeményező zz tanút az eljárás során (mind a nyomozati, mind a bírósági szakban) a Be. 81.§ (2) bekezdésébe ütköző rendelkezés ellenére hallgatták ki.

Nevezettet - az eljárása idején hatályos 2005. évi CXXXIII. törvény 22.§ (1) bekezdése szerint - foglalkozási (hivatásbeli) titoktartási kötelezettség terheli a magánnyomozói működése alatt és annak megszűnését követő időszakban is minden olyan tény, adatot illetően, amelyről a szerződés teljesítése során szerzett tudomást. E titoktartási kötelezettség alól a (2) bekezdése értelmében a törvény valamint a megbízó és az érintett felmentést adhat.

A Be. 82.§ (1) bek. c/ pontja szerint a tanúvallomást megtagadhatja, aki foglalkozásánál fogva titoktartásra kötelezett, ha a tanúvallomással a titoktartási kötelezettségét megsértené, kivéve ha ezalól az arra jogosult felmentette.

A törvény nem hagy kétséget a felől, hogy a lelkész és a védőként eljáró ügyvéd, nem vonható az (1) bekezdés c/ pontjának rendelkezése alá, mivel a két személyi kör tekintetében nem a Be. 82. §-a szerinti relatív tanúvallomási akadály, hanem a 81. § szerinti abszolút tanúzási akadály áll fenn, amelyről épp ezért a lelkész és az ügyvéd nem mondhat le.

Az egyéb foglalkozáson alapuló titoktartási kötelezettség alól a külön jogszabály szerint erre jogosult felmentést adhat. Nincs szükség ilyen felmentésre, ha a titoktartási kötelezettség alá eső adat továbbítása a foglalkozásnál vagy közmegbízatásnál fogva titoktartásra kötelezett személy, illetőleg a felmentésre jogosult számára kötelező. Ez utóbbi rendelkezés azt hivatott megakadályozni, hogy a tanúvallomást indokolatlanul ne tagadja meg a titoktartásra kötelezett személy abban az esetben, ha külön jogszabály szerint a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság megkeresésére az adott személy egyébként is jogosult lenne a titoktartással érintett adat továbbítására.

A Be. 82. § (1) bekezdésének c/ pontja lehetőséget biztosít a tanúnak a vallomástétel megtagadására, s amennyiben a tanú nem él az eljárásjog adta lehetőséggel, illetve ha a titoktartási kötelezettség alól nem mentették fel és ennek ellenére a magántitkot a hatóság előtt felfedi, megvalósítja a magántitok megsértését.

Nemcsak etikai megközelítésben kifogásolható, hogy az magánnyomozóként megbízója, hanem a vádlott hozzátartozója ellen tett feljelentést befolyással üzérkedés büntette miatt, hanem a megbízó felmentésének hiányában a foglalkozásánál fogva tudomására jutott magántitok alapos ok nélküli felfedésével az 1978. évi IV. törvény 177. § (1) bekezdésében szabályozott magántitokkal visszaélés vétségének törvényi tényállási elemei is maradéktalanul megvalósultak.

E bűncselekmény elkövetési tárgya a magántitok. A magántitok fogalmát a törvény nem határozza meg. Az ítélkezési gyakorlat által kialakított definíció szerint a magántitok az olyan, csupán az emberek szűk körében, a sértett által beavatottak által ismert bizalmas tény vagy adat, amelynek a megőrzéséhez a jogosítottnak méltányolható érdeke fűződik, és amelynek a nyilvánosságra hozatala, ismertetése sértene a jogosított személy családi, vagyoni, társadalmi és egyéb érdekeit. Tipikusan a magántitok köré tartoznak az adott személy családi, vagyoni helyzetére vonatkozó adatok csakúgy, mint az egészségi állapotára, szexuális szokásaira vonatkozó tény, adat, feltéve, hogy az nem széles körben ismert, nem köztudott. A magántitok fogalmával kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság eseti döntésében kimondta, „magántitok minden olyan bizalmas, csak szűk körben, illetve beavatottak előtt ismert személyi, családi, vagyoni helyzetre, egészségi állapotra, szokásokra vonatkozó tény vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala a sértettre érdeksérelemmel jár.”(BH 2004/170.)

Jogi tárgya a magántitok védelméhez való jog, a személy titkainak megőrzéséhez fűződő személyiségi joga. A magántitok megsértése magában hordozza annak a lehetőségét, hogy a titok felfedése hátrányosan befolyásolja a titok tulajdonosának társadalmi, családi helyzetét, de kihatással lehet a munkavégzésére, előmenetelére is. Ebből következően a cselekmény sértettjének alapvető személyes érdeke, hogy a magántitkai felett szabadon rendelkezzen, s akiket nem kívánt a titokba beavatni, azok ne szerezhessenek tudomást róla.

A bűncselekmény konkrét elkövetési magatartása: a magántitok felfedése, minden olyan aktív vagy passzív magatartás, amelynek következményeként a titok illetéktelen személy tudomására jut.

Az alapos ok általános, minden esetre érvényes meghatározása nem lehetséges, azt minden egyes esetben a körülmények gondos mérlegelésével lehet megállapítani. A vizsgálat során azt kell vizsgálni, hogy az egyénnek a titok megtartásához fűződő érdekével szemben van-e olyan társadalmi érdek, amely az egyéni érdeket megelőzve a titok felfedését indokolja. Még ebben az esetben is a Be. 77.§ (2) bekezdésében írtak szem előtt tartásával kell eljárni: a bizonyítási cselekmények végzésekor az emberi méltóságot, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben kell tartani és biztosítani kell, hogy a magánéletre vonatkozó adatok szükségtelenül ne kerüljenek nyilvánosságra.

Tipikusan az egyéni érdeket megelőző társadalmi érdekek a törvényben meghatározott bejelentési, feljelentési, valamint különböző közlési, adatszolgáltatási kötelezettségek (például a Btk. 150. §, 224. §, 261. § (8) bekezdése, a 261/A § (5) bekezdése, a 344. § és a 353. §-ban meghatározott feljelentési kötelezettség teljesítése, és a Be. 243. §-ban megfogalmazott mentő körülmény elhallgatása). Ezen kötelezettségeknek való megfelelés kizárja a jogellenességet.

A hivatkozott jogszabályi kötelezettségeken kívül is számos olyan eset lehetséges, amelyeknél éppen a foglalkozási, foglalkozás-etikai szabályok indokolják a magántitok felfedését. Ebbe körbe tartozik a szakértő véleményadási kötelezettsége, a fertőző betegségekkel, járványokkal összefüggésben meglévő bejelentési kötelezettség, illetve például az orvos tájékoztatása a házastárs felé súlyos fogyatékoság öröklődéséről.

Azokban az esetekben, amelyekben a magántitok jogszerű felfedésére kerül sor, sem hagyható figyelmen kívül, hogy a felfedést valamely fontosabb társadalmi érdek indokolta, ugyanakkor a magántitok jellege nem változott, az adott személynek változatlanul érdeke fűződik a titok megtartásához, ezért, azt a sértett kímélete érdekében a lehető legszűkebb körben kell felfedni és biztosítani kell, hogy a feltárt magántitok az arra illetéktelen személyek előtt ne váljék ismertté.

Figyelemmel arra, hogy a magántitok megsértésének elkövetője a 183. § (1) bekezdése értelmében magánindítványra büntethető, a hatályos magánindítvány hiánya a Be. 52. § (1) bekezdése szerinti magánvádas eljárás lefolytatásának akadálya. A jelen ügyben hatályos magánindítvány előterjesztésére már nincs lehetőség.

A Be. 171.§ (2) bekezdése értelmében a hatóság tagja és a hivatalos személy köteles a hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelenteni. Az 1978. évi IV. törvény 255/B § (1) bekezdése értelmében csak a hivatalos személyt terheli feljelentési kötelezettség a még le nem leplezett vesztegetés tekintetében. Mivel a magánnyomozó a Btk. értelmező rendelkezései szerint nem hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy, továbbá a

vád tárgyát képező cselekmény sem vesztegetés volt, - ebből adódóan Szekeres Szabolcsnak az ügyben nem volt feljelentési kötelezettsége.

Az 1978. évi IV. törvény 243.§ (1) bekezdésében szabályozott mentő körülmény elhallgatásának büntette miatt büntetendő, aki olyan tény, amelyről a büntetőeljárás alá vont személy felmentése függhet, vele, védőjével vagy a hatósággal nem közöl. A törvényhozó a bűncselekmény kapcsán speciális büntethetőséget kizáró okokat is meghatározott. Eszerint nem büntethető, aki a tény közlésével saját magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, valamint akinek a tanúkénti kihallgatását a törvény (Be. 81. §-a szerint) kizárja.

A fentiekből következik, hogy akit hozzátartozói minőségén, illetve foglalkozásából vagy közmegegyezéséből eredő - abszolút tanúzási akadály alá nem eső - titoktartási kötelezettségén alapuló mentességi jog illet meg, a bűncselekmény alanyává válhat.

A fentiek alapján a Be. 83.§ rendelkezésének megsértésével kihallgatott zz tanúvallomása a Be. 84.§-a értelmében bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe, ezért azt a másodfokú bíróság a bizonyítékok köréből kikeresztette.

Súlyosan kifogásolható az ügyben a magánnyomozó által készített hangfelvétel bizonyítékkénti elfogadása is.

Hangfelvétel engedély nélküli készítése önmagában visszaélésnek minősül.

A Ptk. 80. § (1) bekezdés alapján a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. A személyiség sérelmét jelenti, ha az érintett hangját tudta és hozzájárulása nélkül rögzítik. Ehhez képest az ismeretlen körülmények között, de bizonyosan az I.r. vádlott tudta és beleegyezése nélkül elkészített hangfelvétellel zz megsértette I.r. vádlott személyhez fűződő jogát. (BH 2008/266.)

Ezen túlmenően a telefonbeszélgetés rögzítésekor hatályos 1992. évi LXIII. törvény 2.§ 9./ pontjában adott értelmező rendelkezés alapján a hangfelvétel készítése - egyebek mellett - adatkezelés is.

A törvény 3. § (1) bekezdés a/ pontja szerint személyes adat - törvényes felhatalmazás hiányában - csak az érintett hozzájárulásával kezelhető.

Az 1978. évi IV. törvény 177/A § (2) bekezdése egy évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, a személyes adatok védelméről, vagy kezeléséről szóló törvényi rendelkezések megszegésével elmulasztott tájékoztatást, feltéve, ha a cselekmény jelentős érdeksérelmet okoz.

A kifejtettek szerint ugyancsak nem volt bizonyítékként elfogadható - a Be. 78.§ (4) bekezdésébe ütközően, tiltott módon beszerezett - zz által irányított I. r. vádlottal folytatott, figyelmeztetés nélkül rögzített, leleplező telefon-beszélgetés tartalma sem. Ezért az ítélet a hangfelvétel tartalmát is kirekesztette a bizonyítékok közül.

Ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve a törvényszék a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, s a tárgyalás eredményeként a vád tárgyává tett bűncselekmény elbírálása szempontjából releváns tényeket túlnyomórészt feltárta.

Ekörben elmulasztotta tárgyalás anyagává tenni azt a 2009. június 9. napján kelt rendőri jelentést, amelyből megállapítható volt, miszerint II. r. vádlott az önkormányzatnál önállóan járt el és érdekében I.r. vádlott semmilyen ügyintézés nem végzett. *(nyomozati iratok III. kötet 3. oldala)*

A másodfokú bíróság - a Be. 353.§ (1) bekezdése szerinti részleges felderítetlenséget a Be. 353.§ (2) bekezdése szerinti - tárgyaláson felvett bizonyítás keretében az okirat ismertetésével küszöbölte ki.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a történeti tényállás részében hiányos, emiatt a Be. 351.§ (2) bek. b/ pontja szerinti megalapozatlanságban szenved, ez azonban a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás, valamint az iratok alapján a Be. 352. § (1) bekezdés a/ pontja szerint, - I.r. vádlottnak az elsőfokú bíróság kihirdetése óta megváltozott személyi körülményeivel együtt - orvosolható.

A személyi rész vonatkozásában rögzíti a másodfokú bíróság, hogy I.r. vádlott letette a vadászvizsgát és fegyvertartási engedéllyel rendelkezik.

..... Ügyvédi Irodájában irodavezető havi 140.000 forint jövedelemmel.

Bírósági határozattal az apánál elhelyezett kiskorú gyermeke után tartásdíjat nem fizet, de a fiút gyakran látja el háztartásában és rendszeresen támogatja. Két berettyóújfalui ingatlant is vásárolt a kiskorú részére.

A történeti tényállást az alábbiak szerint egészíti ki, illetve helyesbíti:

- I.r. vádlott mindkét ... nevű országgyűlési képviselővel rokonságban áll: DD apja testvére (nagybátyja) és keresztapja is, míg JJ nagyapja testvére.

- A ténylegesen üzletvezetőként dolgozó I.r. vádlott csak minisztériumi alkalmazottként mutatkozott be II.r. vádlottnak, nem állította, hogy ott hivatalos személyként, ennek megfelelő munkakörben dolgozik.

- Kirekeszti a tényállásból az ítélet 3. oldalának első bekezdésének második mondatát, miszerint az I.r. vádlott miután tájékozódott a kialakult helyzetről, részben saját minisztériumi működésére, részben a Józsefvárosi Polgármesteri Hivatalnál meglévő jó kapcsolatára hivatkozással állította II. r. vádlottnak, hogy pénz ellenében elintézi a fennmaradási engedély megadását. Ehelyett azt állapítja meg, hogy I.r. vádlott konkrét személyt, aki hivatalos személynek minősülhet, nem jelölt meg, ismeretségére azért hivatkozott, hogy a sértettől anyagi ellenszolgáltatásban részesüljön.

I.r. vádlott a pénz átvételét követően II. r. érdekében semmilyen tevékenységet nem végzett, az önkormányzatnál - az egyébként már bírói szakban folyamatban

lévő ügyben - II. r. vádlottat nem képviselte és ügyében más módon sem járt el. *(nyomozati iratok III. kötet 3. oldala - rendőri jelentés)*

- II.r. vádlott egy éven át eredménytelenül kérte vissza a pénzét I.r. vádlottól, aki az egymillió forintot 2008. február 14. napján fizette vissza hiánytalanul II. r. vádlottnak, akinek kára ezzel megtérült. *(II. r. vádlott tanúvallomása, nyomozati iratok III. kötet 229.oldal, átvételi elismervény - 241. oldal)*

A fenti kiegészítésekkel a tényállás hiánytalan, további bizonyítás felvétele szükségtelen.

A védő által ismételten kihallgatni indítványozott II. r. vádlottat az eljárás nyomozati és bírói szakában egyaránt részletesen kihallgatták, így - különös tekintettel az időmúlásra és arra, hogy jelenlegi perjogi pozíciója miatt tanúként a vallomástétel megtagadására jogosult, - nem várható, hogy amennyiben II. r. vádlott tanúvallomást tenne, úgy újabb információk kerülnének napvilágra.

xy tanú tárgyalási kihallgatásának a törvényszék előtt az volt az akadálya, hogy idézéseit nem vette át, a rendőri jelentések szerint ismert lakcímein nem volt fellelhető, új lakóhely vagy tartózkodási hely felkutatása pedig nem járt eredménnyel. Mivel xy tanú a másodfokú tárgyalás idején is ismeretlen helyen tartózkodik, kihallgatásának akadálya mostanra sem hárult el.

A kifejtettek miatt a másodfokú bíróság a védő II. r. vádlott és xy tanúkénti kihallgatására irányuló bizonyítási indítványát elutasította.

Az elsőfokú ítélet - váddal megegyező - tényállása valódi történeti tényállás megállapítása helyett valójában a bűncselekmény Btk Különös Részében írt tényállási elemeit rögzítette, így erre vonatkozó bizonyíték nélkül állapította meg, hogy I.r. vádlott valamely hivatalos személyekre utalt vagy hivatkozott, akként, hogy nekik az engedély „elintézése” érdekében pénzt ad át, illetve pénz ellenében, jó kapcsolataira hivatkozással maga vállalkozott volna a konkrét ügyben intézkedésre.

A felülbírálattal érintett vádlott tagadásával szemben II.r. vádlott és pp tanú vallomása, valamint xy 2008. június 4-i tanúvallomása alapulvételével megállapított tényállást okirati bizonyítékok is alátámasztották a pénz átvétele, visszafizetése, valamint a tényleges ügyintézés hiánya tekintetében.

A fenti kiegészítésekkel irányadó tényállásból a fellebbezéssel érintett vádlott bűnösségére vont következtetés okszerű.

Az elsőfokú bíróság nemcsak a tényállásban mulasztotta el megállapítani, hogy melyik önkormányzati hivatalos személy megvesztegetésének a látszatát keltette a vádlott, hanem ebből az indokolásban azt a következtetést sem vonta le, hogy akire hivatkozott, valóban hivatalos személynek minősül-e.

A másodfokú bíróság - a Be. 366.§ (6) bekezdése szerint - megállapította, hogy a I.r. vádlott terhére rótt bűncselekmény az elsőfokú bíróság által megállapított minősítéstől eltérően csalás bűntetteként (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bek., (4) bek. a/ pontja) minősülhet.

I.r. vádlott állítólagos minisztériumi munkavégzésével kapcsolatban semmilyen konkrét adat nem merült fel arra, hogy állított tevékenysége az elkövetéskori Btk. szerint az államigazgatási szerv működéséhez kapcsolható. Ennek hiányában olyan munkakörben történő foglalkoztatás is felmerül (pl. takarítói), amely a hivatali befolyással üzérkedés bűntette minősített esetének megállapítására nem alkalmas.

I.r. vádlottnál a közélet tisztasága elleni bűncselekmény alapesetének megállapíthatóságát sem támasztották alá olyan tények, amelyeket a Btk. 256.§ (1) bekezdése megkívánna.

Kétséget kizáróan nem volt igazolható, hogy I.r. vádlott hivatalos személy részére, annak befolyásolására kért volna II. r. vádlottól jogosulatlan vagyoni előnyt. Ez nem változtat azon, hogy II. r. vádlott megtévesztette abban, hogy minisztériumban dolgozik, amiből nevezett feltételezte, hogy - családi kapcsolatai miatt is - olyan ismerettséggel bír, amely révén hivatalos személynek juttatott pénzzel el tudja intézni, hogy fennmaradási engedélyt kapjon.

A hivatali befolyással üzérkedés a csalással látszólagos anyagi bűnhalmazatban áll és a specialitás alapján dönthető el, hogy melyik bűncselekmény állapítható meg.

A befolyással üzérkedés vád szerinti elkövetési módja: előny kérése színlelt befolyás érvényesítése végett.

Az irányadó tényállás alapján az I.r. vádlott nem állította, hogy olyan beosztásban dolgozik a minisztériumban, hogy saját maga képes az ügyintézésbe belefolyni, illetve konkrét kapcsolatokra sem hivatkozott. Ugyanakkor II. r. vádlottat tévedésbe ejtve azt a látszatot keltette, hogy az ügyében el tud járni.

Bár a vesztegetésre szánt pénzt I.r. vádlott ügyintézésre vette át, semmi konkrétummal nem szolgált a tényleges befolyásolást illetően, ugyanakkor sem legális (pl. egyezségkötésre irányuló), sem illegális ügyintézés nem végzett. A II. r. vádlottól átvett pénzt saját céljaira fordította és csak egy év elteltével fizette vissza.

Nemcsak, hogy nem hivatkozott rá, hogy konkrétan milyen hivatalos személy befolyásolására fogja a pénzt felhasználni, - valójában a közigazgatási határozat megtámadásával, a kereset benyújtásával bírói szakba jutott eljárásban az önkormányzati szerveknél lehetősége sem lett volna érdemi intézkedésre.

A csalás és a befolyással üzérkedés látszólagos anyagi halmazatot képez, a specialitás elvének alkalmazásával lehet a befolyással üzérkedést megállapítani.

A befolyással üzérkedés egyik elkövetési magatartása az előny kérése, arra hivatkozással, hogy az elkövető hivatalos személyt befolyásol, ugyanakkor ilyen személy hiányában csupán színlelt befolyás érvényesítéséről lehet szó. A cselekmény egyedüli célja a jogtalan haszon megszerzése. A csalás tényállási elemi közül fellelhető mind a tévedésbe ejtés, mind a jogtalan haszonra törekvés és

a károkozási szándék. Ha a cselekmény csalásszerű, a terhelt büntetőjogi felelősségét csak akkor lehet befolyással üzérkedésben megállapítani, ha a csaláshoz képest többlet tényállási elemet is tartalmaz és ebből fakadóan a közélet tisztaságát sérti. (BH 1984/253., 1989/388.)

A kifejtettek alapján a csalás és befolyással üzérkedés határesetete állapítható meg, amelyből a kétséget kizáróan nem bizonyított tények miatt a másodfokú bíróság a vagyon elleni bűncselekményt róttá l.r. vádlott terhére.

Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően, 2013. július hó 1. napján hatályba lépett 2012. évi C. törvényre figyelemmel (mind az elkövetéskor, mind a jelenleg hatályos büntető törvénykönyv 2. §-a alapján) a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett hogy van-e az új törvénynek visszaható hatálya és a vádlottra az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályokat kell-e alkalmaznia. Ekörben a két törvény rendelkezéseit mind a cselekmény minősítése, mind a büntetés kiszabása körében egybe kell vetni. A bíróságnak - erre irányuló ügyészi, illetve védői indítvány hiányában is, - hivatalból el kell végeznie az elemző összehasonlítást.

Főszabály szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni, az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény akkor alkalmazandó, ha a cselekmény nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.

Az l.r. vádlott terhére rótt bűncselekmény minősítése egyező: az 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdésébe ütköző, de a (4) bek. a/ pontja szerint minősülő, valamint a 2012. évi C. törvény 373.§ (1) bekezdésébe ütköző, de a (3) bek. a/ pontja szerint minősülő vagyon elleni bűncselekmény, amelyek büntetési tételét mindkét jogszabály három évig terjedő szabadságvesztésben határozza meg.

A nagyobb érték vonatkozásában van ugyan eltérés, mivel az elkövetéskori Btk. 138/A § b/ pontja 200.001 és 2 millió forint között állapítja meg, ugyanekkor ez a hatályos Btk. 459.§ (6) bek. b/ pontja értelmében 500.001 - 5 millió forint lehet, ennek azonban a jelen ügyben nincs relevanciája.

Eltérnek a büntetés kiszabásának elvei: míg az 1978. évi IV. törvény 83. § (2) bekezdése nem határoz meg ilyet, a 2012. évi C. törvény 80. § (2) bekezdése határozott ideig tartó szabadságvesztés esetén a büntetési tétel középértékét (a büntetési tétel alsó és felső határa összegének felét) tartja irányadónak.

Nincs eltérés az elkövetéskor illetve elbíráláskor hatályos törvény rendelkezései között a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával kapcsolatban sem (1978. évi IV. törvény 43.§ a/ pontja, 2012. évi C. törvény 37.§ (2) bek. a/ pontja).

Végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátást illetően az 1978. évi IV. törvény 47. § (1) és (2) bekezdésében szabályozott rendelkezéshez képest, amelynél - kizáró rendelkezés hiányában - a börtönben végrehajtandó büntetés legalább háromnegyed részének kitöltése után

engedélyezhető feltételes szabadság, - a 2012. évi C. törvény 38. §-a kedvezőbb. Eszerint határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad, visszaeső esetén háromnegyed részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

Határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének megváltozása - a Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013.(X.14.) számú véleménye szerint is, - enyhébb elbírálás címén alapot ad a módosító törvény alkalmazására. Ez abban az esetben is irányadó, ha a bíróság a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggeszti.

A pénzbüntetés mértéke tekintetében a kiszabható napi tételek száma (30 - 540 tétel) változatlan, azonban az egy napi tétel összegét a 1978. évi IV. törvény 51. § (3) bekezdése 100 forinttól 20.000 forintig terjedő, míg a 2012. évi C. törvény 50. § (3) bekezdése 1000 forinttól 500.000 forintig terjedő összegben határozza meg.

Az enyhítő rendelkezések alkalmazhatósága tekintetében, ha a büntetési tétel felső határa három évet meg nem haladó szabadságvesztés, az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 87.§ (2) bek. e/ pontja értelmében, a 38.§ keretei között szabható ki szabadságvesztés helyett enyhébb büntetés. Az elbíráláskor irányadó 2012. évi C. törvény 33.§ (4) bekezdése - enyhítő szakasz alkalmazása nélkül is - lehetővé teszi enyhébb joghátrány alkalmazását.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint összehatásában a cselekmény másodfokú elbírálása idején hatályba lépett büntető törvény rendelkezései a terheltre nem kedvezőbbek, ezért - evonatkozásban nem a védővel, hanem a tárgyaló ügyésszel egyetértve, - I.r. vádlottnál az elkövetéskori törvényt alkalmazta.

Cselekvőségét ekként az 1978. évi IV. törvény 138/A § b/ pontjára figyelemmel, a 318.§ (1) bekezdésébe ütköző, de a (4) bek. a/ pontja szerint minősülő nagyobb kárt okozó csalás büntettének minősítette.

A minősítés megváltozása folytán a vádlottal szemben elsőfokon alkalmazott büntetés eltűszott. A törvényszék egyébként a befolyással üzérkedés minősített esetéért olyan enyhe büntetést szabott ki, amelyre az enyhítő szakasz kimerítésével sem volt lehetősége.

A büntetés kiszabása körében I.r. vádlott javára kellett értékelni a kár megtérültét is. A büntetlen előéletű, egy kiskorú gyermekről gondoskodó és önhibáján kívül hosszú ideje büntetőeljárás hatálya alatt álló vádlottnál - a belső arányosságot is szem előtt tartva, - a törvény szerinti szabadságvesztés aránytalanul súlyos joghátrány.

Ezért a másodfokú bíróság - a Btk. 87.§ (2) bek. e/ pontjában foglalt enyhítő rendelkezés felhívásával, a Btk. 38.§-ának keretei között - pénzbüntetést látott az elkövetett cselekménnyel arányban állónak.

A pénzbüntetés napi tételeinek számát a cselekmény tárgyi súlyához mérten 450 napban állapította meg. Az egy napi tétel összegének 2000 forintban történt meghatározásakor figyelembe vette, hogy a vádlott jövedelmét meghaladó anyagi feltételek között él, erre enged következtetni, hogy a költséges elfoglaltságnak számító vadászatnak hódol, továbbá két ingatlant is vásárolt a közelmúltban.

Meg nem fizetése esetére rendelkezett -a Btk. 52.§ (1) és (4) bekezdései szerint - a pénzbüntetés fogház fokozatú szabadságvesztésre változtatásáról.

A törvényszék a bűnösnek kimondott vádlottakat a felmerült bűnügyi költség fele-fele arányú megfizetésére kötelezte.

Ekörben terhükre róta zz tanú kétszeri (2012. október 10-i és november 12-i) bírósági megjelenésével felmerült (a költségjegyzék 1-2./ tételei alá bejegyzett) 316.730 forint bűnügyi költséget is.

Figyelemmel arra, hogy a tanú vallomását a bizonyítékok közül ki kellett rekeszteni, az útiköltsége sem tekinthető a vádlottak büntetőjogi felelősségével összefüggésben, indokoltan felmerült olyan bűnügyi költségnek, amelynek viselésére a Be. 338.§ (2) bekezdése értelmében a bűnösnek kimondott vádlottakat kötelezni kellene.

Ennyiben a másodfokú bíróság a fellebbezéssel érintett I.r. vádlottnál az állam javára megfizetendő bűnügyi költség összege tekintetében helyesbítette az elsőfokú ítéletet: a nem a vádlott mulasztása folytán, szükségtelenül felmerült bűnügyi költség fele részének megfizetése alól mentesítette a terheltet, azzal, hogy a zz tanú bírósági megjelenésével felmerült bűnügyi költséget - a Be. 339.§ (1) bekezdése alapján - az állam viseli.

A fent kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a minősítést illetően, a büntetést kiszabó részében és a bűnügyi költség tekintetében megváltoztatta, ezt meghaladóan a Be. 371.§ (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

Budapest, 2014. január hó 22. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.	Dr. Sebe Mária s.k.	Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
a tanács elnök	előadó bíró	bíró

A Fővárosi Törvényszék 15.B.1133/2009/39. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.121/2013/10. számú ítéletében foglalt változtatásokkal I.r. vádlottal szemben a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2014. január hó 22. napján

. Nehrer Péter s.k.

a tanács elnöke

*A kiadmány hitelül:
tisztviselő*